

Programi / Na vratima Evrope

Zatvoreni krug nefunkcionalne dejtonske BiH

Christophe Solioz

[Elvir Bucalo](#)

03.12.2012

Uz posljednji skup Vijeća za implementaciju mira u BiH i u svjetlu aktuelnih prilika u zemlji, iz Ženeve se oglasio Centar za evropske integracijske studije koji upozorava: Dayton je postao zlokobni krug u kojem je BiH zatvorena. Posljednji je trenutak da iz njega izađe, poručuje ova organizacija.

Daytonska BiH je tada, prije 17 godina, smatrana ambicioznim projektom izgradnje države. Uspjela je, za određeno vrijeme i u ograničenom obimu, da zabilježi rezultate u rekonstrukciji u postratnom pomirenju, da uspostavi institucije države i sve je izgledalo da ide uzlaznom putanjom do 2005. godine. Od tada - blokada.

Asimetrična i kompleksna struktura države, zatrpána sa previše nivoa vlasti - državnom, entiteskom, kantonalnom i opštinskom - blokirala je bh. državu da postane funkcionalna. Generalni sekretar Centra za evropske integracijske strategije iz Ženeve, **Christophe Solioz** kaže:

„Godine 1995. Daytonski mirovni sporazum je bio rješenje - sada je problem. Nakon 17 godina panela, seminara i konferencija, svi odlično znaju snage i slabosti Sporazuma.“

Svemtu tome je u znatnoj mjeri kumovala i međunarodna zajednica - nikada nije jedinstveno stajala iza Ureda visokog predstavnika, kojem su moći bile dodatno dokinute i činjenicom da ni vojna komponenta međunarodnog prisustva nije bila pod njegovom komandom. Direktna posljedica: nepotpuna implementacija Daytonu, što je postalo posebno vidljivo u situaciji gdje su se lokalne političke snage oštro podijelile na one koji su željeli snažniju državu i druge koji su sanjali njenu federalizaciju.

„Međunarodna zajednica, ne baveći se ovim problemom, dovela je sebe samu u slijepu ulicu, iz koje, čini se, nije voljna ili nije sposobna da izađe. U međuvremenu, bh. politička elita je oko sebe uspostavila zid nedodirljivosti i nema interesa za reforme.“

Previše ili premalo Daytonu - stalna je diskusija među lokalnim političkim snagama, koje, u međuvremenu, vrijedno rade na jačanju političkog uticaja tamo gdje ga ne smije biti, njeguju korupciju vlasti.

U takvoj situaciji, plan prebacivanja odgovornosti za budućnost zemlje sa međunarodnih faktora na domaće političke snage nikada nije uspješno proveden do kraja, ilustrujući problematični balans između međunarodne i domaće odgovornosti. Oni koji se bave problemom prelaska uprave sa međunarodnih na domaće snage, generalno, ukazuju da je, pored ostalih faktora, neohodno efikasno liderstvo, jedinstvena uprava i snažna koordinacija. Dodaju: ključna je i sposobnost domaćih lidera da postizu kompromise, mire se sa različitostima, te dođu do tačke koja znači zajedničku viziju budućnosti zemlje. Sve to zajedno nedostaje Bosni i Hercegovini.

Domaći političari ne samo da nisu preuzeli sudbinu zemlje u svoje ruke, već su se pokazali i nesposobnim da podnesu ozbiljnu aplikaciju za evropsko članstvo, između ostalog, odsustvom koordinacije i godinama zaobilazeći primjenu presude Evropskog suda za ljudska prava po slučaju Sejdić-Finci. U isto vrijeme, socijalna situacija sve više se pogoršava, produbljuje blokada institucija, a lideri Republike Srpske koriste situaciju da ojačaju secesionističku politiku i retoriku otvoreno zagovarajući otcjepljenje.

Republici Srpskoj, kao i Kataloniji u Španiji, Flandriji u Belgiji, potrebno je suočavanje sa realnošću, ukazuje analiza Centra za evropske integracijske strategije iz Ženeve, tvrdeći da za te regione nema budućnosti van njihovih matičnih država i Evropske unije.

S druge strane, integracijski proces, na kojem u posljednje vrijeme insistiraju brojne zvanične delegacije koje su posjetile BiH, ostaje bez motorne snage ukoliko ga ne pokrenu domaće političke snage.

U najkraćem - neophodna je akcija: napuštanje kulture zavisnosti od međunarodne zajednice, koja sama mora pronaći nove sfere djelovanja i fokusa u BiH. Svi zajedno, moraju se odmaći od Daytonu, fokusirati na dugoročnu političku alternativu baziranu, prije svega, na političkim, ekonomskim i socijalnim reformama, te na ustavnim pitanjima.

"Riječ je o zlokobnom zatvorenom krugu u koji je Bosna i Hercegovina zatvorena. Krajnje je vrijeme da iz njega izađe! Zemlja treba promjene i posljednji je trenutak da se nešto učini", smatra Christophe Solioz.

Dok Bosna i Hercegovina kao država dolazi do ivice nestanka, krajnje je vrijeme za Evropsku uniju da preuzme političko liderstvo, reagujući odlučno, koristeći novu strategiju. Formula je: evropske integracije, koje trebaju donijeti okvir ukupnih reformi, baziranih na demokratiji, a ne na etničkoj pripadnosti.